

BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM

Philip Roth 19 Mart 1933'te Newark, New Jersey'de doğdu. İkinci kuşak Amerikalı bir anne babanın, Bess ve Herman Roth'un ikinci çocuğu olan Roth, dönem dönem eserlerinde bahsettiği Weequahic'te, çoğunluğu Yahudi cemaatine mensup bir bölgede yetişti. 1950 yılında Weequahic Lisesi'nden mezun olduktan sonra Pennsylvania'daki Bucknell Üniversitesi'ne devam etti, ardından İngiliz Edebiyatı alanındaki yüksek lisansını burslu kabul edildiği Chicago Üniversitesi'nde tamamladı.

1959 yılında yayımladığı birkaç öykü ve bir novelladan oluşan *Hoşça Kal, Columbus ve Beş Öykü*yle Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandı. Bu ödülünden on yıl sonra yayımladığı *Portnoy'un Feryadı*yla olumlu eleştiriler aralar ticari bir başarı kazanan Roth, Amerika'nın en iyi genç yazarları arasında gösterildi. Philip Roth, Nathan Zuckerman'ın serüvenleri ve Philip Roth adlı kurgusal bir anlatıcı karakter kullanarak aktardığı otuz bir kitabıyla yirminci ve yirmi birinci yüzyıl Amerikası'nın karmaşık yapısının sesi oldu.

Yaşadığı dönem boyunca edebiyat dünyasına yaptığı kalıcı katkılar Amerika'da ve tüm dünyada büyük çapta takdir edildi. Pulitzer Ödülü'nü, Uluslararası Man Booker Ödülü'nü ve ikişer kez de Ulusal Kitap Eleştirmenleri Birliği Ödülü'nü ve Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandı. Beyaz Saray tarafından verilen Ulusal Sanat Nişanı'na ve Ulusal İnsan Bilimleri Nişanı'na layık görüldü ve ödüllerini sırasıyla Başkan Clinton ve Başkan Obama'dan aldı.

Philip Roth 22 Mayıs 2018'de, yazarlıktan emekli olduktan altı yıl sonra seksen beş yaşında öldü.

İlknur Özdemir İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çevirisi ve *Senin Öykün Hangisi* adlı bir öykü kitabı vardır.

Başlıca Çevirileri: Paul Auster: *Yalnızlığın Keşfi, Yanılsamalar Kitabı, New York Üçlemesi*; Gabriel Garcia Marquez: *Şili'de Gizlice*; Max Frisch: *Stiller*; J. M. Coetzee: *Utancı, Petersburglu Usta*; Michael Cunningham: *Saatler*; Günter Grass: *Yengeç Yürüyüşü, Soğanı Soyarken*; Hermann Hesse: *Klingsor'un Son Yazı*; Arundhati Roy: *Küçük Şeylerin Tanrısı*; Stefan Zweig: *Satranç, Bir Kadının Yaşamından Yirmi Dört Saat*; Bruno Schulz: *Tarçın Dükkânları*; Ian McEwan: *Fındık Kabuğu, Cumartesi, Sahilde*; Ingeborg Bachmann-Paul Celan: *Kalp Zamanı*; Edith Wharton: *Keyif Evi*; Umberto Eco: *Genç Bir Romancının İtiraf-ları*; Virginia Woolf: *Mrs. Dalloway, Kendine Ait Bir Oda, Dalgalar*; Pascal Mercier: *Lizbon'a Gece Treni*; Franz Kafka: *Milena'ya Mektuplar, Dönüşüm*; Christa Wolf: *Melekler Şehri*. İlknur Özdemir, Michael Cunningham'ın *Saatler* adlı kitabının çevirisiyle 2000 yılında Dünya Kitap Dergisi Çeviri Ödülü'nü almıştır. Uzun yıllar yayınevlerinde genel yayın yönetmeni olarak görev yapmıştır. Halen serbest çevirmen olarak çalışmaktadır.

Philip Roth'un
YKY'deki kitapları

- Sokaktaki Adam (2011)
Nemesis (2012)
Öfke (2012)
Hoşça Kal, Columbus ve Beş Öykü (2013)
Hayalet Yazar (2014)
Karşıt Hayat (2015)
Ve Hayalet Sahneden Çekilir (2015)
Portnoy'un Feryadı (2017)
Pastoral Amerika (2018)
Baba Mirası - Gerçek Bir Hikâye (2019)
Bir Komünistle Evlendim (2019)

PHILIP ROTH

Bir Komünistle Evlendim

Roman

Çeviren
İlknur Özdemir

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5457
Modern Klasikler
Edebiyat - 1554

Bir Komünistle Evlendim / Philip Roth
Özgün adı: **I Married a Communist**
Çeviren: **İlknur Özdemir**

Kitap editörü: **Kerem Oğuz Evrandır**
Düzeltili: **Korkut Tankuter**

Kapak tasarımı: **Davut Yücel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **İlknur Efe**

Baskı: Optimum Basım San. ve Tic. Ltd. Şti
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51/1
34295 Küçükçekmece / İstanbul
Sertifika No: 41707
Tel : +90 (212) 463 71 25

Çeviriye temel alınan baskı: Vintage, Londra 1999
1. baskı: İstanbul, Eylül 2019
ISBN 978-975-08-4567-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 44719
Copyright © 1998, Philip Roth

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Arkadaşım ve editörüm
VERONİCA GENG'e
1941–1997

Ne Őarkılar dinledim kendi yurdumda –
NeŐeli ve kederli Őarkılar.
İçlerinden biri aklımdan hiç çıkmadı:
Basit işçinin Őarkısıydı o.
Ah, kaldırın sopaları,
Haydi hop!
Daha sıkı çekin hep birlikte,
Haydi hop!

–“DubinuŐka”– bir Rus halk Őarkısı.
*1940’larda Kızıl Ordu Korosu ve
Orkestrası tarafından Rusça olarak çalınmış
ve kaydedilmiştir.*

Bir Komünistle Evlendim

Ira Ringold'un ağabeyi Murray, lisedeki ilk İngilizce öğretmenimdi, Ira ile onun sayesinde tanıştım. 1946 yılında Murray askerden yeni terhis olmuştu, ordudayken 17. Hava İndirme Tümeni'nde Ardenler Taarruzu'na katılmıştı: 1945 Martı'nda Ren'i o ünlü paraşüt atlayışıyla aşmış ve bu Avrupa'daki savaşın sona ermeye başladığının işareti olmuştu. O günlerde Murray, huysuz, atılgan, kel kafalı biriydi, Ira kadar uzun boylu değildi ama ince yapılı ve atletikti, hepimizin tepesine dikilir, her zaman her şeyin farkına varırdı. Tavırları ve duruşu tamamıyla doğaldı, bol bol konuşurdu, zekâsı ise neredeyse tehditkârdı. Anlatmak, açıklama yapmak, anlamamızı sağlamak onun tutkusuydu, sonunda da, en son hangi konu üzerinde konuşmuşsak onu tıpkı yazı tahtasında bölümlerine ayırdığı cümleler gibi titizlikle temel parçalarına ayırırdı. Sorularını dramatize etmek onun özel yeteneğiydi, tamamıyla çözümlenmeye dayalı konuşduğunda bile bizi büyüler ve okuduklarımızı ya da yazdıklarımızı o kolay anlaşılır tarzıyla, yüksek sesle, dikkatle incelerdi.

Kas gücü ve parlak zekâsı yanında Mr. Ringold sınıfa içgüdüsel bir doğaçlamayla yüklü gelirdi ki bu, bir öğretmenin uyduğu görgü kurallarının zihinsel gelişmeyle hiçbir ilgisi olmadığını daha sonra anlayacak olan o usullaştırılmış, saygılı davranacak hale getirilmiş çocuklar için bir aydınlanmaydı. Yanlış yanıt veren bir öğrenciyi yazı tahtasının silgisini sevimli bir şekilde fırlatmayı severdi, bunun önemi belki kendisinin tahmin ettiğinden bile fazlaydı. Belki de değildi. Belki Mr. Ringold benim gibi oğlanların öğrenmesi gereken şeyin yalnızca kendilerini açık seçik ifade etmeleri ve sözcükleri daha büyük bir sezgiyle algılamaları budalalığa kaçmadan nasıl coşup neşelenecekleri, ne fazlasıyla çekingen ne fazlasıyla terbiyeli davranacakları, en çok da parlak zekâlı çocukların gözünü korkutan geleneksel namusluluk baskısından erkeklik heyecanlarını nasıl kurtarmaya başlayacaklarıydı.

Murray Ringold gibi bir erkek öğretmenin cinsel anlamdaki gücünü de hissediyorduk –dindarlığın düzeltmediği erkeksi bir

otorite– ve dürüstlük anlamında da Amerikalıların en büyüğe ulaşmak için gösterdikleri çarpık hırsla –okuldaki kadın öğretmenlerin aksine– kapılmamış Murray Ringold gibi bir erkek öğretmenin başka herhangi bir mesleği seçebileceksen hayatını bizlerle olmaya adanmış hissediyordunuz. Sabahtan akşama kadar istediği tek şey, etkileyebileceği gençlerle birlikte olmaktı ve hayatındaki en büyük heyecan da onların verdiği tepkiydi.

Onun sınıftaki o cüretkâr tarzının benim özgürlük duygum üzerindeki etkisinin farkında değildim o günlerde; hiçbir çocuk, okul ya da öğretmenler ya da kendisi hakkında böyle şeyler düşünmezdi. Yine de toplumda bağımsız olmaya dair içimde tomurcuklanan bir özlem, Murray’ın verdiği örnekle bir bakıma beslenmiş olmalı, ben de bunu ona, 1950 yılında liseden mezun olduktan sonraki ilk karşılaşmamızda, Temmuz 1997’de söyledim, doksan yaşına gelmişti ama hâlâ, kendi kendisiyle dalga geçmeden ya da teatral tavırlar takınmadan, öğrencilerinin karşısında “hiç umurumda değil” şeklindeki başınabuyruk sözü cisimleştirmeyi, yasalara karşı gelmek için Al Capone olmak gerekmediğini –bunun için *düşünmenin* yeterli olacağını– öğretmeyi görev edinmiş öğretmen olduğu görülebiliyordu. “İnsan toplumunda,” diye öğretmişti bize Mr. Ringold, “en büyük suç düşünmektir.” “E-leş-ti-rel dü-şün-mek,” derdi, parmaklarının eklem yerleriyle her bir hecede masanın üzerine vurarak, “–temel yıkım ondadır.” Murray’ce, böyle bir şeyi genç yaşında onun gibi bir erkek adamdan duymak –bunun kanıtlandığını kendisinde *görmek*– yetişkinliğe giden kapıyı açmak için elime geçen en değerli anahtardı dedim, mantıklı, önemli ve özgür olmaya özlem duyan taşralı, korunmalı, iyi huylu bir lise öğrencisiyken onun sözlerini yarım yamalak anlamış olsam da.

Murray bana ben gençken kardeşinin özel hayatı hakkında bilmediğim ve bilmemin mümkün olmadığı her şeyi anlattı, saçmalıklarla dolu çok talihsiz bir hikâyeydi, Ira öleli otuz yıldan fazla olmasına rağmen Murray zaman zaman bu konuda derin derin düşünüyordu. “O yıllarda binlerce Amerikalı yıkıma uğradı, inançları yüzünden siyasi ve tarihi felaketler yaşandı,” dedi Murray, “ama Ira’nınki gibi bir felaketin kimsenin başına geldiğini hatırlamıyorum. Kendisine kalsa Amerika’nın o büyük savaş alanında yok olmayı seçerdi, ama öyle bir şey değildi. Belki de ideolojiye, siyasete ve tarihe rağmen hakiki bir felaketin özünde hep insanın kendi bu-

dalalığı yatıyordu. İnsanları itibarsızlaştırmakta başarılı değil diye hayatı kınayamayız. İnsanın önemini ve gururunu sıyırıp atacak yöntemlere sahip olduğu için hayatın önünde şapka çıkarmalısın.”

Sorduğumda, Murray bana *kendisinin* nasıl itibarsızlaştırıldığını da anlattı, hikâyesini genel hatlarıyla biliyordum ama ayrıntılardan pek haberim yoktu; çünkü 1954 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra ben de askerlik hizmetimi yerine getirmiştım –ve yıllarca Newark’a uğramamıştım– Murray’in uğradığı siyasi işkence ise Mayıs 1955’ten sonra başlamıştı. Murray’in hikâyesiyle başladık sohbete, ancak akşam yaklaşırken, yemeğe kalır mısın diye sordüğümde, onun da benim gibi ilişkimizin daha samimi bir evreye kaydığını ve kardeşinin hikâyesinden de açık açık söz etmesinin uygunsuz kaçmayacağını hissettiğini gördüm.

New England’ın batısında, yaşadığım yerin yakınındaki Athena isimli küçük bir üniversitede yazın yaşlılar için birer haftalık programlar yapılıyordu, doksan yaşındaki Murray de öğrenci olarak kaydolmuştu oraya, katıldığı kursun ‘Yeni Binyılda Shakespeare’ gibi tumturaklı bir adı vardı. Oraya geldiği pazar günü kasabada ona bu sayede rastladım –ben onu tanımamıştım ama bereket o beni tanımıştı– ve altı akşamımızı böyle birlikte geçirdik. Geçmiş bu şekilde yeniden yüzeye çıktı, dertlerine hak ettiklerinden bir saniye bile daha fazla zaman harcamamayı beceren ve hâlâ ciddi şeyler dışında bir şey konuşarak zaman harcamayan çok yaşlı bir adam biçiminde. Gözle görülür inatçılığı, kişiliğini taş gibi sağlam yapıyordu, hem de zaman onun eski atletik yapısını köklü bir şekilde budamış olsa da. O bildik gizlisiz-saklısız, dürüst tarzıyla konuşan Murray’e bakarken, işte, insan hayatı bu, diye düşündüm. Zamana dayanma bu.

1955 yılında, komünist olduğu gerekçesiyle radyonun Ira’yı kara listeye almasından neredeyse dört yıl sonra, Eğitim Kurulu, Murray’in okuldaki görevine son verdi, nedeni de dört gün boyunca Newark’ta sorgulamalar yapmak üzere gelen Amerikan Karşıtı Faaliyetleri İzleme Komitesi¹ ile işbirliği yapmayı reddetmesiydi. Göreve iade edildi ama ancak altı yıl süren ve anayasa mahkeme-

---

1 Amerikan Karşıtı Faaliyetleri İzleme Komitesi (House Committee on Un-American Activities) 1934–1975 yılları arasında, Soğuk Savaş döneminde ABD Temsilciler Meclisi’nde oluşturulan anti-komünist komite. Faaliyetleri özellikle 1950’lerde ivme kazanan bu komite birçok Amerikalı sanatçı ve aydını soruşturmaya almıştır. (ç.n.)